

Creativitate

Ca și spectacolele de teatru, festivalurile teatrale – fie ele naționale sau internaționale – sunt organisme vii și arată îndeobște ca și oamenii care le fac. Unele sunt preocupate mai mult de publicitate, altele de substanțialitatea și coerența demersului. Sunt festivaluri care se fac pentru public și oamenii de teatru și festivaluri care cred că se pot face doar pentru critică și protipendadă. În fine, unele continuă să-și caute “profilul” și după a zecea “întrupare”, în timp ce altele și-l dobândesc chiar de la prima sau a doua, consolidându-și-l cu fiecare nouă ediție, dedicată unei teme sau unui motiv structurant. Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu face parte din ultima categorie, a celor ce știu ce vor și au demonstrat că și pot să facă ceea ce și-au dorit. Lucru

îndeobște dificil oriunde în lume, date fiind costurile ridicate ale participărilor internaționale, și cu atât mai dificil la noi, în condițiile originalei noastre tranziții de la nicăieri pe pământ la niciunde în lume, cel puțin în privința atitudinii guvernanților față de cultură. Asta însemnând, între altele, că nu știi niciodată de ce sume dispui și dacă vei avea până la urmă toți banii promiși, fie și după închiderea festivalului, la vreo câteva săptămâni sau câteva luni. Oricum, pentru a găzdui – și încă de la un an la altul – participări (fie și individuale!) din peste 50 de țări, îți trebuie în primul rând o bogată finanțare externă, pe care managerul Constantin Chiriac știe ca nimeni altul s-o obțină.

E drept că nici banii aceștia nu vin chiar întâmplător, coerența proiectelor culturale multinațio-

nale ce se derulează în timpul festivalului fiind unul dintre argumentele forte ale organizatorilor. Căci, așa cum am mai spus-o, festivalul de la Sibiu nu e numai un mare festival de teatru, ci și un foarte bogat și complex act de cultură teatrală, atât pentru cei care scriu, cât și pentru cei care joacă sau numai privesc. De la secțiunea *spectacolelor-lectură* (organizată în colaborare cu Teatrul și Festivalul “Blue Ridge”, Richmond, SUA, Asociația Internațională a Criticilor de Teatru – Secția română, Uniunea Scriitorilor – Secția Dramaturgie și Universitatea “Lucian Blaga” din Sibiu – Secția Actorie) la *conferințele de presă zilnice*, de evaluare a festivalului, și de la *Bursa de spectacole* (urmărind crearea unei alternative culturale în țările Europei Centrale și de Est și a unei rețele de festivaluri, facilitând dialogul cultural), racordată în acest an la *EURAM BOURSE* (rețea internațională facilitând accesul la târguri de spectacole prin intermediul unei rețele de burse) la *workshop-urile profesionale* dedicate creatorilor reprezentației teatrale, sau de la *masivul tom al pieselor traduse* în și din românește pentru spectacolele-lectură, difuzat gratuit, la *rețeaua ORACLE*, vizând formarea și perfecționarea profesioniștilor în domeniul managementului și administrației culturale, punându-se astfel bazele unor structuri de cooperare europeană, FITS este o placă tur-nantă a tendințelor și curentelor moderne din teatrul contemporan, o încântare a ochiului și o bucurie a spiritului, neuitând totodată că sfârșitul de mileniu îl obligă să fie practic și eficient

Măștile festivalului

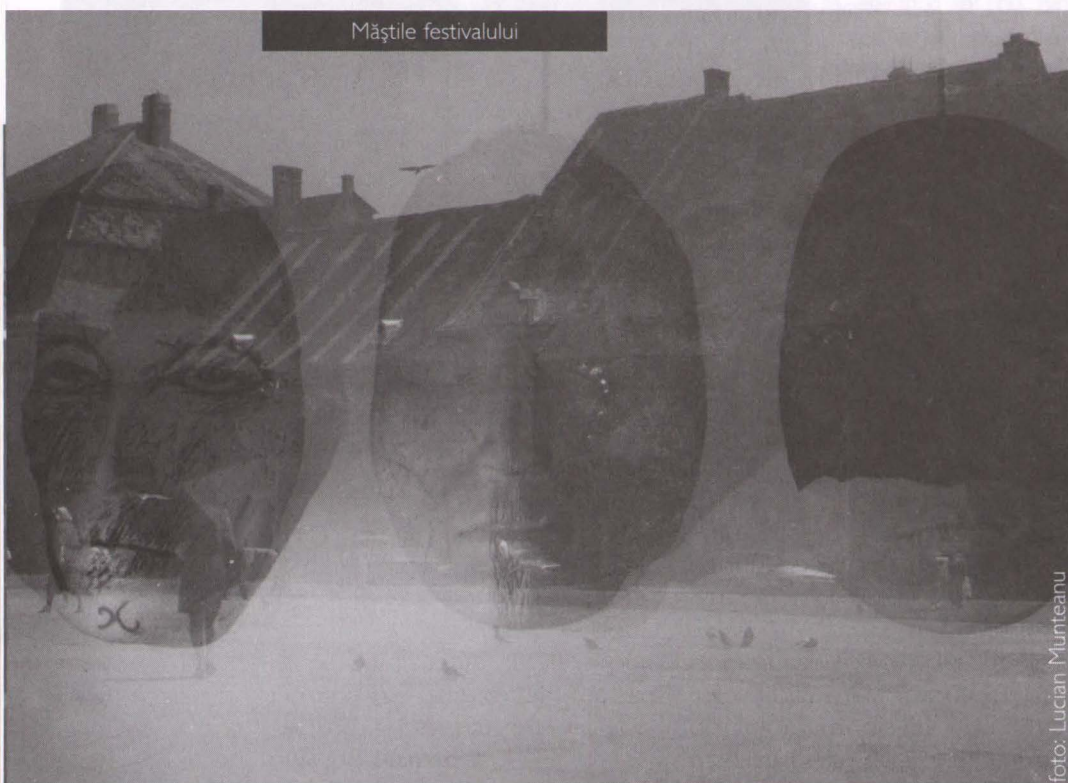

foto: Lucian Munteanu

și cultivând programatic stabilirea relațiilor personale între oamenii de teatru din cele mai diferite părți ale lumii. Spre deosebire de ultimele două-trei ediții, cea de anul acesta, a VI-a, mi s-a părut ceva mai "așezată", mai sigură pe sine, chiar dacă au mai existat disfuncționalități de ultim moment în programarea unor spectacole (din cauza lor, de pildă, mulți dintre cei prezenți la festival până în ultima seară n-au putut totuși să vadă spectacolul **Ierbarul** – Scena Plastyczna Kul, Polonia). O altă particularitate a acestei ediții a fost dată de creșterea numărului și a ponderii reprezentațiilor românești în ansamblul manifestărilor. De la **Teibele și demonul ei** de Isaac Bashevis Singer și Eve Friedman, în interpretarea Teatrului Național din Iași (regia: Alexander Hausvater), la **Don Quijote** după Miguel Cervantes, în interpretarea Teatrului "Radu Stanca" din Sibiu (regia: Mihai Constantin Ranin) și de la **Regina Mamă** de Manlio Santanelli, în interpretarea Olgăi Tudorache și a lui Doru Popescu (regia: Gelu Colceag) sub sigla T.N.B., la **Cetatea soarelui** după Tommaso Campanella, în interpretarea lui Marcel Iureș și Adrian Titieni la Teatrul Act (regia: Mihai Măniuțiu) și la **O noapte furtunoasă** de I. L. Caragiale, producție SMART-

Teatrul Odeon (regia: Mihai Măniuțiu), oferta scenică de creativitate teatrală românească a fost deosebit de diversă și atractivă, dându-le celor prezenți posibilitatea să-și facă o imagine concludentă asupra acestui subiect. Printre cele mai inspirate și seducătoare spectacole trebuie să menționez **Mă tot duc!** (Je m'en vais!) – scenariul și regia: Marc Doré, reprezentare prezentată de astă dată sub firma SMART & Teatrul Odeon, în care au excelat Oana Pellea și Mihai Sandu Gruia. S-a ajuns totuși și la exagerațiuni, unele reprezentații, cât de cât meritonii la ele acasă, în contextul cenușiului cotidian, neîntrunind calitățile care să le facă apte de a participa la o atât de strânsă competiție valorică. E vorba de **Leonce și Lena** după Georg Büchner la Ploiești, în regia semnată de Andreea Vulpe și Cristian Juncu, și de **Hamlet** după Shakespeare la Botoșani, în regia lui Ion Sapdaru. Cuvântul "după" îmi aparține, în ambele cazuri, și nu vrea decât să restabilească adevărul, altfel piesele devenind de nerecunoscut de atâta "creativitate" regizorală! Știu că s-au găsit destui confrăți mai tineri care să laude aceste spectacole. Ce pot să zic? Să așteptăm să se mai maturizeze. Și ei, și regizorii despre care au scris... În continuă creștere, de la o e-

diție la alta, este calitatea secțiunii spectacolelor-lectură, atât prin selecția mai riguroasă a textelor (excelent traduse din și în românește de Mircea Ivănescu!), cât și prin caracterul aplicat și elevat al discuțiilor care au loc pe marginea acestor "lecturi" artistice, realizate acum de studenți ai Facultății de actorie din Sibiu, îndrumați de conf. univ. Virgil Flonda.

Printre spectacolele care m-au impresionat în mod deosebit menționez **Tirana Bohemia**, susținut admirabil de Compania de dans Iliacan din Spania, **Grace-Given Erodiu**, tulburătoare montare a companiei Les Kurbas din Ucraina, și **Hamlet** de Shakespeare, în interpretarea poetică dar excelent tensionată a unui teatru gruzin: Stichting Caucasus Foundation, Georgia.

Gazdele au marea știință de a crea o atmosferă specială, în care toată lumea să se simtă bine și să învețe câte ceva și despre străvechea civilizație românească, prezentă în ospitalitatea caselor din Sibiu sau Orlat, amintirile devenind astfel prețioase pentru toți participanții la festival. Să-i dorim viață lungă, iar tuturor celor care-l fac, putere de muncă, sănătate și bucurie, spre desfătarea spectatorilor și propășirea teatrului românesc în lumea largă.

Victor Parhon

Răutatea vremurilor în Antologie

Textul se dedică d-lui Virgil Flonda

Ceasul al doisprezecelea: de când mă știu. Da, dar tata interpretează ca nimeni altul concertul de Mozart pentru mașină absurdă din abanos și argint... și n-ajung să deprind politica aceasta a vinovăției incluse, a înspăimântărilor ultimative, a silei. Fraților, nu mă

scârbesc! Ce mă fac? Am un fel de imunitate rușinoasă: nu obțin senzația aceea de greață în fața umanității degenerând; nu fac troc cu umorile negre; stau bine cu bila; mi-e limpede fierea; nu secretez secreții amare. La fiecare pas mi se desenează o prăpastie și las mereu în urmă vestigiile cata-

strofei iminente.

Drama artistică azi? Statistic, un avertisment apocaliptic. O tragere de urechi. Suveranele poncifuri: "neputința comunicării", pervertirea ordinioarelor, tirania, iresponsabilitatea, stupiditatea, descreierarea. Disfuncțiile instaurează o veritabilă "problematică". Dar FUNCȚI-